

การพัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยวลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา
สู่การเป็นเมืองเป้าหมายทางการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน
The Development of the Tourism Economy of Songkhla Lake Basin
Towards a Sustainable Integrated Tourist Destination

สาลิณี ทิพย์เพ็ญ^{1*} กุลดารา เพียรเจริญ¹ สุชาติ อินกล้า²

Salinee Tippeng^{1*} Kuldara Peanjaroen¹ Suchart Inklam²

Corresponding Author's Email: salinee.t@rmutsv.ac.th¹, kuldara@hotmail.com¹, suchart.i@rmutsv.ac.th²

(Received: March 24, 2022; Revised: April 26, 2022; Accepted: June 1, 2022)

บทคัดย่อ

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา 2) วิเคราะห์สภาพแวดล้อมการท่องเที่ยวลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา และ 3) เสนอแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยวลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาสู่การเป็นเมืองเป้าหมายทางการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญกลุ่มผู้พัฒนา และกลุ่มผู้ใช้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า ผลการศึกษาพบว่า พื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานของหลวงพ่อทวดเหยียบน้ำทะเลจืด มีวิถีโหนด นา เล เป็นแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการท่องเที่ยวลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีจุดแข็ง คือ มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์โดดเด่น มีวิถีชีวิตโหนด นา เล ที่น่าสนใจ จุดอ่อน คือ ชุมชนยังขาดการสร้างรายได้และเรื่องราว มีโอกาส คือ จังหวัดมีแผนส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวที่เป็นรูปธรรม และมีอุปสรรค ในด้านผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 และการพัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยวลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาควรมีการพัฒนาสินค้าและบริการให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์วิถีโหนด นา เล พัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว เพิ่มช่องทางจำหน่ายที่หลากหลาย เช่น เว็บไซต์ แอปพลิเคชันต่างๆ ฝึกอบรมแก่คนในชุมชนในการให้บริการนักท่องเที่ยว และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการท่องเที่ยว

คำสำคัญ: การพัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยว เมืองเป้าหมายทางการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

Abstract

This study aimed to: 1) investigate the tourism potential of Songkhla Lake Basin; 2) perform a strength, weakness, opportunity, and threat (SWOT) analysis of the tourism of Songkhla Lake Basin; and 3) propose guidelines of tourism economic development of Songkhla Lake Basin towards a sustainable integrated tourist destination. This study utilized qualitative research in which the data were collected through in-depth interviews and group discussions whose main informants were drawn from the groups of both the demand and supply sides. The data were analyzed by using a content analysis and were examined by employing triangulation design. The findings indicated that Songkhla Lake Basin has abundant tourism resources such as the long-lived legend of the monk Luang Pu Thuat who stepped on seawater turning it into freshwater and the interesting palmyra-paddy-sea way of life which are likewise rich in local wisdom learning resources. Secondly, the SWOT analysis showed that the tourism economy of Songkhla Lake Basin has strengths, namely, its distinctive abundant natural resources and interesting palmyra-paddy-sea way of life. On the other hand, its weakness was the community's lack of storytelling to highlight its unique features. An identified opportunity was the plan of the

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการโรงแรมและการท่องเที่ยว คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการท่องเที่ยว วิทยาลัยการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

¹ Lecturers, Major of Hotel and Tourism, Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Srivijaya

² Lecturer, Major of Hotel and Tourism, College of Hospitality and Tourism, Rajamangala University of Technology Srivijaya

provincial authority to promote and develop tourism in a concrete manner and to address the threat posed by the spread of COVID-19. Lastly, the enhancement of the tourism economy of Songkhla Lake Basin should involve measures for the development of products and services in conformity with the unique palmyra-paddy-sea way of life of the local community. Tour packages should be developed by combining goods and tourism services to be offered to tourists. A wide variety of distribution channels such as websites and applications should be added. Training sessions should be held to develop knowledge and understanding among community members as regards the provision of tourist services. Infrastructures of tourist sites should also be developed.

Keywords: development of tourism economy, tourism destination area, sustainable tourism

ความเป็นมาของปัญหา

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อเกิดความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยาและการต่างประเทศ เป็นอุตสาหกรรมที่ต้องบูรณาการทุกภาคส่วนเข้าด้วยกัน แต่การท่องเที่ยวมีจุดอ่อน คือ มีความอ่อนไหวสูงต่อผลกระทบตลอดเวลา เช่น ภัยธรรมชาติ การเมือง และเศรษฐกิจผันผวน รวมทั้งสถานการณ์ล่าสุดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของประเทศมหาศาล ซึ่งแม้ที่ผ่านมามีประเทศไทยสามารถฟื้นตัวอย่างรวดเร็ว แต่ความท้าทายคือ ด้วยอัตราการขยายตัวดังกล่าว จึงต้องเตรียมพร้อมด้านสังคม สิ่งแวดล้อม เติบโตขีดความสามารถในการแข่งขัน ทั้งนี้การปรับตัวในแนวทางการท่องเที่ยวตามความปกติใหม่ (New normal) และการท่องเที่ยว 4.0 ยังมีบริบทสอดคล้องกับเป้าหมายความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ หรือ Sustainable Development Goals (SDGs) ที่ส่งเสริมให้ทั่วโลกพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมุ่งสู่คุณค่าสูง และสร้างผลกระทบทางลบต่ำในอนาคตด้วย (นฤมล เกษมสุข, 2560) ดังนั้นการเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับของเมืองหรือแหล่งท่องเที่ยวเป็นสิ่งจำเป็นที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนต้องเตรียมการให้พร้อมเพื่อให้เมืองหรือแหล่งท่องเที่ยวนั้นได้รับเลือกให้เป็นจุดหมายปลายทางในการเดินทางท่องเที่ยวในอนาคต หรือที่เรียกว่า “เมืองเป้าหมายทางการท่องเที่ยว”

เมืองเป้าหมายทางการท่องเที่ยว คือ เมืองที่นักท่องเที่ยวเลือกให้เป็นจุดหมายปลายทางที่จะเดินทางไปท่องเที่ยวและทำกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในเมืองนั้นไม่ใช่เพียงแค่เมืองที่นักท่องเที่ยวเดินทางผ่าน ซึ่งพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา เป็นพื้นที่ขนาดใหญ่ ประกอบด้วย 3 จังหวัด ได้แก่ นครศรีธรรมราช พัทลุงและสงขลา เป็นพื้นที่ที่มี

เอกลักษณ์เฉพาะตัวในระบบนิเวศแบบ 3 น้ำ (น้ำจืด น้ำกร่อย และน้ำเค็ม) รวมทั้งมีความหลากหลายทางชีวภาพและเป็นแหล่งประกอบอาชีพที่สำคัญของประชาชนโดยรอบมากกว่า 1.5 ล้านคน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2563) นอกจากนี้พื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลายังเป็นพื้นที่ที่มีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและการท่องเที่ยวชุมชน เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงในการรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมากที่จะเดินทางเข้ามา ทั้งความพร้อมในด้านสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก แต่ในปัจจุบันพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ยังไม่เป็นที่รู้จักในกลุ่มนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร เป็นเพียงพื้นที่ที่ใช้เป็นที่ศึกษาเรียนรู้มากกว่าการท่องเที่ยว ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา โชนพื้นที่จังหวัดสงขลา เนื่องจากจังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดที่มีความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจของภาคใต้ตอนล่าง ซึ่งรายได้สำคัญส่วนหนึ่งในภาคเศรษฐกิจก็ได้มาจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว กอปรกับทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวที่ครบครัน เนื่องจากสงขลาเป็นเมืองท่าและเมืองชายทะเลที่สำคัญแห่งหนึ่งของภาคใต้มาตั้งแต่สมัยโบราณ เป็นที่ตั้งของเมืองเก่าในอดีต มีศิลปะโบราณสถาน โบราณวัตถุ ขนบธรรมเนียม ประเพณี ภาษา การละเล่นพื้นเมือง ฯลฯ สิ่งเหล่านี้จัดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของบรรพบุรุษตกทอดให้ชนรุ่นปัจจุบันได้ศึกษามากมาย สงขลา มีหาดทรายที่สวยงาม มีน้ำตก มีทะเลสาบและมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีชื่อเสียงในด้านการประมง ในขณะที่อำเภอหาดใหญ่เป็นศูนย์กลางในการการค้าเป็นเมืองชุมทางของภาคใต้ เป็นศูนย์กลางคมนาคมและเป็นเมืองชายแดนติดต่อระหว่างประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย

อำเภอหาดใหญ่ได้ชื่อว่าเป็นเมืองที่มีความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วในด้านธุรกิจการค้า ในขณะที่เดียวกันสงขลายังคงรักษาความเก่าแก่ของโบราณสถานเป็นเอกลักษณ์ของเมืองให้ชนรุ่นหลังได้ศึกษา อีกทั้งสงขลายังเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพสูงและเป็นจังหวัดที่มีความพร้อมในด้านต่างๆ สูงสุดในกลุ่มจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีสัดส่วนของเศรษฐกิจประมาณร้อยละ 61 ของเศรษฐกิจกลุ่มจังหวัดชายแดน โดยโครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดสงขลาขึ้นกับกิจกรรมการผลิตใน 5 สาขา ได้แก่ อุตสาหกรรม เกษตรกรรม การทำเหมืองแร่ การขายส่ง การขายปลีก และการศึกษา นอกจากนี้ สงขลาเป็นเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษที่จัดตั้งขึ้นเป็นการเฉพาะตามกฎหมายเพื่อประโยชน์ต่อการส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวก รวมทั้งให้สิทธิพิเศษบางประการในการดำเนินกิจการต่างๆ เช่น การอุตสาหกรรม การพาณิชย์กรรม การบริการ หรือกิจการอื่นที่เป็นประโยชน์แก่เศรษฐกิจของประเทศ รูปแบบของเขตเศรษฐกิจพิเศษมีหลายประเภท เช่น เขตการค้าเสรี เขตอุตสาหกรรมเสรี เขตปลอดภาษี เขตการค้าชายแดนเสรี และเขตพัฒนาการส่งออก จังหวัดสงขลา จึงเหมาะแก่เมืองการท่องเที่ยวเพราะมีการผสมผสานระหว่างความเก่าแก่ของอำเภอเมืองสงขลาและความทันสมัยอำเภอหาดใหญ่ อีกทั้งความน่าสนใจของทรัพยากรการท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา (สำนักงานจังหวัดสงขลา, 2560)

ดังนั้น การพัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยวกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาสู่การเป็นเมืองเป้าหมายทางการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากเป็นแผนพัฒนาที่มุ่งไปสู่สภาพการณ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต เป็นกรอบในการกำหนดทิศทางการพัฒนาของการท่องเที่ยวให้มุ่งไปสู่สภาพการณ์อันพึงประสงค์ได้อย่างเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง โดยสามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะจังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดที่มีความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจของภาคใต้ตอนล่าง ซึ่งรายได้สำคัญส่วนหนึ่งในภาคเศรษฐกิจก็ได้มาจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ประกอบกับพื้นที่กลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย และจังหวัดสงขลายังมีสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวที่ครบครัน เป็นศูนย์กลางในด้านการค้า เป็นศูนย์กลางด้านการคมนาคมและเป็นเมืองชายแดนติดต่อกับระหว่างประเทศไทยและ

ประเทศมาเลเซีย ทั้งนี้ อำเภอหาดใหญ่ได้ชื่อว่าเป็นเมืองที่มีความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วในด้านธุรกิจ การค้า และการลงทุน ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยวกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาสู่การเป็นเมืองเป้าหมายทางการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน เพื่อพัฒนาให้กลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาที่มีความสำคัญทั้งด้านทรัพยากรธรรมชาติ ประวัติศาสตร์และศูนย์กลางการค้าของภาคใต้ ให้ได้รับเลือกให้เป็นจุดหมายปลายทางสำหรับการเดินทางของนักท่องเที่ยวและบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้ยั่งยืนตลอดไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา จังหวัดสงขลา
2. วิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT analysis) การท่องเที่ยวกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา จังหวัดสงขลา
3. เสนอแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยวกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาสู่การเป็นเมืองเป้าหมายทางการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ รวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) แบบมีโครงสร้างเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่แท้จริง จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มผู้พัฒนา (Supply side) ซึ่งหมายถึงกลุ่มหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน มีส่วนเกี่ยวข้องหลักในการจัดการการท่องเที่ยวกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ประกอบด้วยตัวแทนยุทธศาสตร์จังหวัดสงขลา ตัวแทนท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสงขลา ตัวแทนหอการค้าจังหวัดสงขลา ตัวแทนผู้ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา ตัวแทนผู้ประกอบการธุรกิจที่พักแรมในจังหวัดสงขลา ตัวแทนผู้ประกอบการร้านอาหารในจังหวัดสงขลา ตัวแทนผู้ประกอบการร้านขายของที่ระลึกในจังหวัดสงขลา จำนวน 20 คน โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง และ 2) กลุ่มผู้ใช้ (Demand side) ซึ่งหมายถึง ประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่กลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา จำนวน 20 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ (Interview) และการสังเกต (Observation) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ นำมาตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลจากการรวบรวมตามลักษณะการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) และผู้วิจัยใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation design) จากข้อมูลที่ได้จากทั้ง 2 กลุ่ม ได้แก่ ข้อมูลปฐมภูมิ (ผู้ใช้และผู้พัฒนา) คือ จากการสัมภาษณ์ การสังเกต และข้อมูลทุติยภูมิ คือ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยในกระบวนการข้างต้นที่กล่าวมาแล้วนั้น ได้ทำการเสนอผลการวิจัยในรูปแบบตารางเพื่อให้สามารถเข้าใจเนื้อหาได้อย่างละเอียดครบถ้วนมากขึ้น จำนวน 3 ตาราง ได้แก่ ตารางที่ 1 แสดงผลการศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา จังหวัดสงขลา ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT analysis) การท่องเที่ยวของลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา จังหวัดสงขลา และตารางที่ 3 แสดงแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยวลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาสู่การเป็นเมืองเป้าหมายทางการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน

1. ศักยภาพการท่องเที่ยวลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา จังหวัดสงขลา

จากการลงพื้นที่ การสังเกต การศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์ ผลการศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา จังหวัดสงขลา พบว่า พื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเป็นแหล่งชุ่มน้ำที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ยาวนานของหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด มีวิถีโหนด นา เล เป็นแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ประชาชนส่วนใหญ่ของคนลุ่มน้ำทะเลสาบประกอบอาชีพประมงที่ถือเป็นอาชีพหลัก รองลงมา ได้แก่ ข้าว ตาลโหนด ยางพารา สวนผสมไม้ผล และพืชผักสวนครัว มีรูปแบบการจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับศิลปวัฒนธรรม ความเชื่อ และวิถีชีวิต แต่ยังขาดการออกแบบการท่องเที่ยวที่สามารถเที่ยวได้ตลอดทั้งปี เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการเป็นเมืองเป้าหมาย คือ เป็นพื้นที่ที่สามารถเชื่อมโยงกับพื้นที่อื่นๆ ค่อนข้างสูง เนื่องจากมีความสะดวกใน

การเข้าถึงทั้งเส้นทางระดับชุมชน ท้องถิ่น จังหวัด และระดับประเทศ อีกทั้งปัจจุบันนักท่องเที่ยวในประเทศส่วนมากนิยมการขับรถยนต์ส่วนตัวเที่ยวด้วยตนเองในพื้นที่และจังหวัดใกล้เคียงทำให้เกิดการท่องเที่ยวซ้ำเป็นจำนวนมาก ดังนั้นการผลักดันให้พื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเป็นเมืองเป้าหมายจะส่งผลให้เกิดการกระจายตัวด้านความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรอย่างยั่งยืน รวมถึงการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม อีกทั้งเกิดการพัฒนาคมนในด้านการศึกษา ความรับผิดชอบ และความมีวินัยอันจะนำไปสู่ประชากรที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคตได้ ปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ศักยภาพการท่องเที่ยวลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา จังหวัดสงขลา

ประเด็นการสำรวจ	ศักยภาพการท่องเที่ยวลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา
สภาพการท่องเที่ยว	มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ยาวนานของหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด ซึ่งมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับท่าน อาทิเช่น วัดตันเลียบ สถานที่ฝังรกรงหลวงปู่ทวด สำนักสงฆ์นาเปล สถานที่ผูกเปลปลายนา วัดดีหลวง สถานที่เรียนหนังสือ และวัดพะโคะ สถานที่ท่านจำพรรษาและทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา มีวิถีโหนด นา เล เป็นแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น ศูนย์การเรียนรู้วิถีโหนด นา เล และถนนทิวตาล เป็นต้น
เศรษฐกิจและสังคม	อาชีพส่วนใหญ่ของคนลุ่มน้ำทะเลสาบประกอบไปด้วย อาชีพประมงที่ถือเป็นอาชีพหลัก รองลงมา ได้แก่ ข้าว ตาลโหนด ยางพารา สวนผสมไม้ผล และพืชผักสวนครัว มีรูปแบบการจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับศิลปวัฒนธรรม ความเชื่อ และวิถีชีวิต เช่น การขึ้นตาลโหนด การทำประมง และการทำนาแต่ยังขาดการออกแบบการท่องเที่ยวที่สามารถเที่ยวได้ตลอดทั้งปี เนื่องจากกิจกรรมสามารถทำได้ตามฤดูกาล
การเป็นเมืองเป้าหมาย	เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการเชื่อมโยงกับพื้นที่อื่นๆ ค่อนข้างสูง มีความสะดวกในการเข้าถึงทั้งเส้นทางระดับชุมชน ท้องถิ่น จังหวัด และระดับประเทศ ทั้งทางอากาศ โดยมีท่าอากาศยานนานาชาติหาดใหญ่ และท่าอากาศยานนครศรีธรรมราช ทางรถยนต์โดยตั้งอยู่บนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 408

ภาพที่ 1 วัดพะโคะ ศาสนสถานตามรอยหลวงปู่ทวด
เหยียบน้ำทะเลจืด

ภาพที่ 2 ทิวตาล วิถีโหนด กลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ภาพที่ 3 วิถีนา กลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ภาพที่ 4 วิถีเล กลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

2. แสดงผลการผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT analysis) การ ท่องเที่ยวของกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา จังหวัดสงขลา

จากผลการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) พบว่า กลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว มีความพร้อมทั้งในด้านแหล่งท่องเที่ยว ที่พักแรม ร้านอาหาร การคมนาคม ฯลฯ แต่ยังคงพัฒนามาตรฐานการบริการให้ได้มาตรฐานสากลเพื่อให้มีศักยภาพรองรับการท่องเที่ยว ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิเคราะห์ SWOT analysis เพื่อให้ได้ทราบถึงสภาพเศรษฐกิจการท่องเที่ยวกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) เลือกสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลักในการจัดการการท่องเที่ยวกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา จำนวน 40 คน ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกภาคส่วนที่มีความคิดเห็นตรงกันมากที่สุดโดยแบ่งประเด็นต่างๆ ดังข้อมูลตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และ อุปสรรค (SWOT analysis) ของกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
1. มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ โดดเด่น และวิถีชีวิตโหนด นา เล ที่น่าสนใจ	1. ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรที่ขาดการอนุรักษ์ อันเนื่องมาจากการขยายตัวของชุมชนเมืองอย่างรวดเร็ว
2. ทรัพยากรธรรมชาติมีความหลากหลายและพื้นที่มีความเหมาะสมแก่การจัดการการท่องเที่ยว	2. ขาดการสร้างความคิดเด่นและเรื่องราว (Story) เพื่อสร้างอัตลักษณ์ของชุมชน

ตารางที่ 2 (ต่อ)

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
3. ชุมชนมีความเข้มแข็งและได้รับความร่วมมือของคนในชุมชน	3. ขาดระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นในสถานการณ์โควิด-19
4. มีหน่วยงานสนับสนุนด้านวิชาการและเทคโนโลยีที่มีคุณภาพสูง	4. บุคลากรในชุมชนยังขาดทักษะด้านการบริการให้เหมาะสมในสถานการณ์โควิด-19 แก่นักท่องเที่ยว
โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
1. จังหวัดมีแผนส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวที่เป็นรูปธรรม ทั้งในระดับนโยบายระดับพื้นที่รวมทั้งระดับชุมชน	1. ชุมชนยังไม่ได้ได้รับความนิยมในกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไปเนื่องจากยังขาดการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายช่องทาง
2. มีชื่อเสียงทั้งระดับชาติและนานาชาติรวมทั้งการได้รับงบประมาณลงทุนและส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยวจำนวนมาก	2. ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19
3. มีเส้นทางคมนาคมและการเชื่อมโยงเครือข่ายของระบบโลจิสติกส์ระหว่างจังหวัดและภูมิภาคอื่นๆ	

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT analysis) เศรษฐกิจการท่องเที่ยวลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีจุดแข็ง คือ มีความพร้อมในด้านทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ วิถีชีวิตโหนด นา เล ที่น่าสนใจ อีกทั้งมีความเข้มแข็งของชุมชน และมีหน่วยงานสนับสนุนด้านวิชาการและเทคโนโลยีที่มีคุณภาพสูง มีจุดอ่อน คือ ชุมชนยังขาดการสร้างรายได้และเรื่องราว (Story) เพื่อสร้างอัตลักษณ์ของชุมชน รวมทั้งระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น free wifi และทักษะการบริการนักท่องเที่ยวในสถานการณ์โควิด-19 มีโอกาส คือ จังหวัดมีแผนส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวที่เป็นรูปธรรม และมีอุปสรรค ในด้านผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 และการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ ผู้วิจัยจึงได้นำผลจากการวิเคราะห์มาออกแบบแนวทางและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน

ในการพัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยวลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาสู่การเป็นเมืองเป้าหมายทางการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน

3. เสนอแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยวลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาสู่การเป็นเมืองเป้าหมายทางการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพทางการท่องเที่ยวลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาสู่การเป็นเมืองเป้าหมายทางการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน ผู้วิจัยได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนาสภาพเศรษฐกิจการท่องเที่ยวลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน ผู้วิจัยพบว่าในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม เช่น ต้นทุนทางศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ และภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม เช่น การท่องเที่ยววิถีพุทธ การสักการะหลวงพ่อทวดเหยียบน้ำทะเลจืด วัดพะโคะ วัดเจ้ทั้งพระ การท่องเที่ยววิถีโหนด นา เล การท่องเที่ยวลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ตลาดริมน้ำคลองแดน กิจกรรมล่องคลองรีซึ่งสามารถนำมาต่อยอดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้นอกจากนี้ยังมีสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เช่น รูปหนังตะลุง ลูกปัดมโนราห์ ผลิตภัณฑ์จากต้นตาลโหนด รวมทั้งพิธีกรรมความเชื่อ เช่น ประเพณีแห่หมรับเดือนสิบ ประเพณีลากพระ วิถีโนรา ประเพณีทำขวัญข้าว เป็นต้นซึ่งสามารถนำสิ่งเหล่านั้นมาเป็นจุดเด่นจุดขาย เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเยี่ยมชม สัมผัสแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ สัมผัสวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และสามารถนำต้นทุนทางวัฒนธรรมเหล่านั้นไปต่อยอด สร้างคุณค่าหรือเพิ่มเติมมูลค่าให้สูงขึ้น การมีส่วนร่วมของชาวบ้านโดยการดึงภูมิปัญญาและฐานวัฒนธรรม นำมาเป็นสินค้าเพื่อการท่องเที่ยวและการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรม รวมถึงการสร้างการเรียนรู้ให้แก่นักท่องเที่ยวผ่านกิจกรรม DIY ต่างๆ เช่น การทำผลิตภัณฑ์ของฝาก การทำอาหาร เป็นต้น และควรมีมาตรการเชิงรุกในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เพิ่มเวลาในการพำนักเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวมากขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยวลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาสู่การเป็นเมืองเป้าหมายทางการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยวกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาสู่การเป็นเมืองเป้าหมายทางการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน

ประเด็นการพัฒนา	แนวทางการพัฒนา
1. สินค้าและบริการ	- พัฒนาสินค้าและบริการให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์วิถีชุมชนกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา (วิถีโหนด นา เล) - พัฒนาการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ในพื้นที่ เช่น การพัฒนาเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มไมซ์ (MICE) เพื่อให้สอดคล้องกับการยกระดับของจังหวัดสงขลาสู่การเป็น MICE City - พัฒนาฐานข้อมูลทางการท่องเที่ยวเพื่อช่วยในการวางแผนการเดินทางและการตัดสินใจที่ถูกต้องของนักท่องเที่ยว - พัฒนาเทคโนโลยีและช่องทางดิจิทัลในการอำนวยความสะดวกนักท่องเที่ยวเพื่อรองรับรูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยว - ยกระดับการอำนวยความสะดวกและรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว - ส่งเสริม อนุรักษ์ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อความสมดุลและยั่งยืน
2. ราคา	พัฒนาแพคเกจการท่องเที่ยว เพื่อรวบรวมสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวเพื่อเสนอขายแก่นักท่องเที่ยวในราคาที่ยุติธรรมและมีความเหมาะสม
3. ช่องทางการจัดจำหน่าย	เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายที่หลากหลายช่องทาง เช่น เว็บไซต์ แอปพลิเคชันต่างๆ เป็นต้น
4. การส่งเสริมการตลาด	- เพิ่มช่องทางการโฆษณา ประชาสัมพันธ์หลายช่องทาง เช่น เว็บไซต์ บัญชีโซเชียลมีเดีย วิทูรโทรทัศน์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น - ออกบูธ เพื่อประชาสัมพันธ์และแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวหรือผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ยอมรับกับบุคคลภายนอก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ประเด็นการพัฒนา	แนวทางการพัฒนา
5. บุคลากร	- พัฒนาบุคลากรและผู้ประกอบการในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาตนเอง และสามารถพัฒนาสมรรถนะได้อย่างต่อเนื่องผ่านชุดความรู้ด้านการท่องเที่ยวที่ทันสมัยและแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว - จัดการฝึกอบรมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่คนในชุมชนในการให้บริการนักท่องเที่ยว
6. กระบวนการให้บริการ	- เน้นบูรณาการในการทำงานระหว่างชุมชนท่องเที่ยวและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน มุ่งเป้าหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน - รับฟังความเห็นระหว่างกัน ทั้งชุมชน ประชาชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาและหาทางออกเพื่อเป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่าย - เตรียมความพร้อมรองรับปัญหาและวิกฤติทางการท่องเที่ยว เช่น การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ การก่อการร้าย โรคระบาด และวิกฤติการณ์ทางการเมือง เป็นต้น
7. องค์ประกอบทางกายภาพ	- พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว เช่น โฮมสเตย์ ห้องน้ำ ห้องละหมาด ห้องประชุม บ้ายบอทาง บ้ายสือความหมาย หรือการบริการจักรยานให้เช่า เป็นต้น - บริหารจัดการที่สมดุลระหว่างความต้องการของนักท่องเที่ยวกับผลประโยชน์ของเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว ยึดหลักความสมดุลของเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมเพื่อมิให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ และป้องกันกลุ่มทุนนอกพื้นที่เข้ามาครอบงำผลประโยชน์และทิ้งปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรมให้กับแหล่งท่องเที่ยว

อภิปรายผล

ผลจากการสำรวจศักยภาพการท่องเที่ยวกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา พบว่า กลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ยาวนานของหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด มีวิถีไหนด นา เล เป็นแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีรูปแบบการจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับศิลปวัฒนธรรม ความเชื่อ และวิถีชีวิต แต่ยังขาดการออกแบบการท่องเที่ยวที่สามารถเที่ยวได้ตลอดทั้งปี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Liu, Wang, Huang, & Chen (2017) ที่อธิบายถึงคุณค่าของความเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพว่าต้องมีความหลากหลายของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่อุดมไปด้วยความงามทางธรรมชาติและวัฒนธรรม ความสวยงาม และความมีเสน่ห์ของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งต้องดึงดูดใจให้เกิดความต้องการมาเยือนสักครั้งหนึ่งในชีวิต มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของแหล่งท่องเที่ยวที่ให้ประสบการณ์บางอย่างพิเศษ สอดคล้องกับความนึกคิดที่ตั้งใจของนักท่องเที่ยว และความเป็นมิตรจากผู้ให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว จะกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเกิดความหลงใหลในแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ และเป็นการสร้างแรงดึงดูดใจให้ตัดสินใจมาเยือนหรือกลับมาเที่ยวซ้ำ ซึ่งสอดคล้องกับ กวรวรรณ สังขกร, สุรีย์ บุญญานุพงศ์, จันทวีจิตร เขียวสิริ, กฤษณา พุ่มเล็ก, กาญจนา จัรัสดี และ พิมพชนก นาเคเกศ (2555) กล่าวถึงการจัดการการท่องเที่ยวว่า สิ่งแรกที่จะต้องให้ความสำคัญ คือ การประเมินความเป็นไปได้ในการจัดการการท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วย ทรัพยากรด้านวัฒนธรรม ทรัพยากรด้านกิจกรรม ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านมหรสพ เทศกาลและงานประเพณี และทรัพยากรท่องเที่ยวด้านการบริการ

ผลวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT analysis) เศรษฐกิจการท่องเที่ยวกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันนั้นมีความสำคัญ ดังที่ เมธาวิทย์ ไชยะจิตรกำธร (2555) กล่าวไว้ว่า การวิเคราะห์ SWOT จะครอบคลุมขอบเขตของปัจจัยที่กว้างด้วยการระบุจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคขององค์กร ทำให้มีข้อมูลในการกำหนดทิศทางหรือเป้าหมายที่จะถูกสร้างขึ้นมาบนจุดแข็งขององค์กร และแสวงหาประโยชน์จากโอกาสทางสภาพแวดล้อม และสามารถกำหนดกลยุทธ์ที่มุ่งเอาชนะ

อุปสรรคทางสภาพแวดล้อมหรือลดจุดอ่อนขององค์กรให้มีน้อยที่สุดได้ และจากการศึกษาและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา พบว่า 1) จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT analysis) เศรษฐกิจการท่องเที่ยวกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีจุดแข็ง คือ มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์โดดเด่น มีวิถีชีวิตไหนด นา เล ที่น่าสนใจ ทรัพยากรธรรมชาติมีความหลากหลายเหมาะสมแก่การจัดการการท่องเที่ยว พื้นที่ที่มีความเหมาะสมแก่การจัดการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ชุมชนมีความเข้มแข็งของระบบการบริหารงานที่เน้นหลักธรรมาภิบาล และมีหน่วยงานสนับสนุนด้านวิชาการและเทคโนโลยีที่มีคุณภาพสูง มีจุดอ่อน คือ ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรที่ขาดการอนุรักษ์ อันเนื่องมาจากการขยายตัวของชุมชนเมืองอย่างรวดเร็ว ขาดการสร้างความคิดเด่นและเรื่องราว (Story) เพื่อสร้างอัตลักษณ์ของชุมชน ขาดสาธารณูปโภคพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็น บุคลากรในชุมชนยังขาดทักษะปฏิบัติด้านการท่องเที่ยว ปัญหากลุ่มผู้มีอิทธิพลและความขัดแย้งเกี่ยวกับผลประโยชน์ มีโอกาส คือ จังหวัดมีแผนส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวที่เป็นรูปธรรม ทั้งในระดับนโยบาย ระดับพื้นที่รวมทั้งระดับชุมชน มีชื่อเสียงทั้งระดับชาติและนานาชาติรวมทั้งการได้รับงบประมาณลงทุนและส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยวจำนวนมาก มีเส้นทางคมนาคมและการเชื่อมโยงเครือข่ายของระบบโลจิสติกส์ ระหว่างจังหวัดและภูมิภาคอื่นๆ และมีอุปสรรค ในด้านชุมชนยังไม่ได้รับความนิยมในกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป การทับซ้อนขององค์กรภาครัฐ กฎหมาย รวมทั้งแนวทางการพัฒนาที่ขาดความเป็นเอกภาพ ผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ และผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19

แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยวกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาสู่การเป็นเมืองเป้าหมายทางการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน ควรเน้นการพัฒนาสินค้าและบริการให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์วิถีชุมชนไหนด นา เล และเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายที่หลากหลายช่องทาง เช่น เว็บไซต์ แอปพลิเคชันต่างๆ รวมถึงจัดการฝึกอบรมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่คนในชุมชนในการให้บริการนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับการศึกษาของ ปวีณา ขำพัด และ

พยอม ธรรมบุตร (2564) พบว่า การมุ่งเน้นด้านการสร้างมาตรการเพื่อแก้ไขภาพลักษณ์ ในสภาวะวิกฤตด้านการท่องเที่ยว และการสนับสนุน SMEs ด้านการท่องเที่ยว รวมไปถึงพัฒนาองค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยว และการตลาด สำหรับคนในท้องถิ่น การพัฒนาโครงข่ายคมนาคมขนส่งให้สามารถรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว จะมีส่วนช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนได้ นอกจากนี้ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวเป็นสิ่งจำเป็นอย่างเร่งด่วน สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2559) ที่มีเป้าหมายการพัฒนาให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลางสู่รายได้สูง ส่งเสริมการพัฒนาธุรกิจตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้ความสำคัญกับการคัดเลือกผู้ประกอบการและธุรกิจที่มีศักยภาพ อีกทั้งธุรกิจที่พัฒนาต้องมีศักยภาพความพร้อมระดับหนึ่ง ทั้งทางด้านการผลิต การตลาด การบริหารบุคคล ฯลฯ

สรุปผลการวิจัย

ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ยาวนานของหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด มีวิถีไหนด นา เล เป็นแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น แต่ชุมชนยังขาดการสร้างรายได้โดดเด่นและเรื่องราว เพื่อสร้างอัตลักษณ์ของชุมชน ในขณะที่จังหวัดมีแผนส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวที่เป็นรูปธรรม และปัจจุบันพื้นที่ท่องเที่ยวต้องประสบกับปัญหาผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 โดยในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยวกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาควรมีการพัฒนาสินค้าและบริการให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์วิถีชุมชนไหนด นา เล พัฒนาชุดการท่องเที่ยว เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายที่หลากหลาย เช่น เว็บไซต์ แอปพลิเคชันต่างๆ จัดการฝึกอบรมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่คนในชุมชนในการให้บริการนักท่องเที่ยว และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. พัฒนาชุมชนในด้านแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับชุมชน รวมถึงรายการท่องเที่ยวที่สามารถปรับใช้ในการให้บริการด้านการท่องเที่ยว และพัฒนาความพร้อมของบุคลากรทางการท่องเที่ยว เพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนักท่องเที่ยว และสามารถส่งเสริมรายได้ให้กับชุมชนได้ต่อไป

2. ควรนำเทคโนโลยีเข้ามาปรับใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดองค์ความรู้ของชุมชน และเป็นการรองรับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในยุคปัจจุบันให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลการถ่ายทอดภูมิปัญญาวิถีไหนด นา เล ซึ่งเป็นมรดกอันล้ำค่าของกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา เพื่อจัดทำเป็นฐานข้อมูลหรือเอกสารองค์ความรู้ของท้องถิ่น

2. ควรศึกษาแนวทางการปรับตัวของชุมชนต่อการจัดการการท่องเที่ยวในยุค Next normal

เอกสารอ้างอิง

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2563). ทะเลสาบสงขลา. สืบค้นจาก <https://thai.tourismthailand.org/Attraction>.
- กรวรรณ สังขกร, สุรีย์ บุญญานุพงศ์, จันทร์จิตร เจริญศิริ, กฤษณา พุ่มเล็ก, กาญจนา จีรัตน์ และพิมพ์ชนก นาเคศ. (2555). การประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism ในภาคเหนือตอนบนที่เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ. เชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นฤมล เกษมสุข. (2560). ททท. ดัน “ท่องเที่ยว4.0” เคลื่อนเศรษฐกิจ. สืบค้นจาก <https://www.bangkokbiznews.com/business/756663>.
- ปวีณา ขำพัด และ พยอม ธรรมบุตร. (2564). แนวทางเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนของจังหวัดพิษณุโลก ประเทศไทย. วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา, 11(1), 187-199.

เมธาวิทย์ ไชยะจิตรกำธร. (2555). SWOT Analysis. สืบค้นจาก <http://methawit.blogspot.com/2012/04/blog-post.html>.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12. สืบค้นจาก http://www.nesdb.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422.

สำนักงานจังหวัดสงขลา. (2560). แผนพัฒนาจังหวัดสงขลา พ.ศ. 2561 – 2565. สืบค้นจาก <https://www.Songkhla.go.th/>.

Liu, C. R., Wang, Y. C., Huang, W. S., & Chen, S. P. (2017). Destination fascination: conceptualization and scale development. *Tourism Management*, 63, 255-267.